

Linköpings skolmodell – Lärmiljö Linköping

för bästa tänkbara miljöer för lärande i grundskola

Innehåll

Inledning Linköpings skolmodell – Lärmiljö Linköping	3
Lejonfastigheters nya uppdrag gällande nämndens lokalförsörjning.....	4
Utvärdering.....	4
Kvalitetskriterier för utbildningslokaler inom Linköpings kommun	5
Lokalprogram – Lärmiljö Linköping	7
Inkludering.....	7
Flexibilitet och Samnyttjande	7
Kännetecknen för Linköpings kommunala skolor.....	8
Övergripande om utformning	9
Rumfunktionsprogram och funktionsprogram utemiljö	10

Inledning

Linköpings skolmodell – Lärmiljö Linköping

Lärmiljö Linköping är kommunens modell för utformning av dagens och framtidens utbildningslokaler. Lärmiljö Linköping bygger på nämndernas fastställda kvalitetskriterier för utbildningslokaler. Syftet är att skapa likvärdiga förutsättningar för kommunens alla elever oavsett vilken skola man går i. Skolmodellen Lärmiljö Linköping ska tillämpas vid all ny-, om- och tillbyggnation.

Skolmodell Lärmiljö Linköping riktar sig till personal som på olika sätt arbetar med planering och byggnation av utbildningslokaler. Lärmiljö Linköping riktar sig även till skolledare och skolpersonal för kunskap kring utbildningslokalens förutsättningar och möjligheter.

Skolmodell Lärmiljö Linköping består av tre delar.

Del 1 beskriver de kvalitetskriterier för utbildningslokaler beslutade av barn- och ungdomsnämnden.

Del 2 innehåller lokalprogrammet Lärmiljö som beskrivs med utgångspunkt i tre teman: Inkludering, Flexibilitet och Samnyttjande.

Del 3 innehåller funktionsprogram för skolans inre rum och lokaler samt funktioner för skolans utemiljö.

KVALITETSKRITERIER FÖR UTBILDNINGSLOKALER

Fastställs av nämnd

LOKALPROGRAM LÄRMILJÖ LINKÖPING

INKLUDERING - FLEXIBILITET- SAMNYTTJANDE

Övergripande om utformning och funktioner

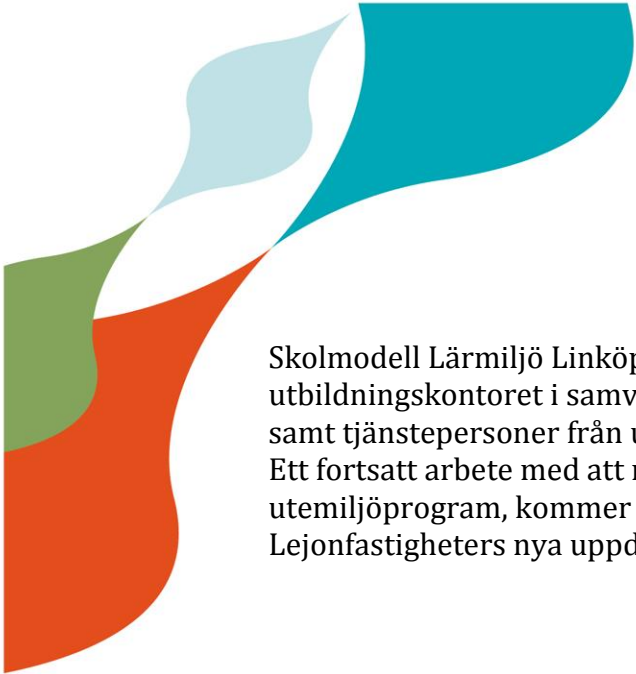
Fastställs av utbildningskontoret

Utemiljöprogram

Fastställs av utbildningskontoret

Program rumsfunktioner

Fastställs av utbildningskontoret

Skolmodell Lärmiljö Linköping har under 2018 reviderats av utbildningskontoret i samverkan med en referensgrupp bestående av rektorer samt tjänstepersoner från utbildningskontoret. Ett fortsatt arbete med att revidera del 3, program för rumsfunktioner och utemiljöprogram, kommer att ske under 2019, i samband med arbetet med Lejonfastigheters nya uppdrag.

Lejonfastigheters nya uppdrag gällande nämndens lokalförsörjning

Kommunstyrelsen har under 2018 gett Lejonfastigheter ett uppdrag att ta fram ett förslag för att samordna samtliga nämnders organisation och processer gällande lokalförsörjning.

Syftet med förändringen är de krav som finns på en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalförsörjning i Linköpings kommun. Förslaget ska säkerställa att kommunens verksamheter erbjuds ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler och att det totala fastighetskapitalet utnyttjas på bästa sätt.

Under 2019 kommer arbete ske med att ta fram en struktur för en ny organisation samt tydliggöra hur ansvar och mandat fördelas mellan nämnder och lejonfastigheter. I arbetet med Lejonfastigheters nya organisation är Linköpings skolmodell ett viktigt bidrag för att förtydliga verksamhetens behov av ändamålsenliga lokaler.

Kommunstyrelsens tidplan innebär att en ny organisation för kommunens lokalförsörjning ska implementeras fr.o.m. 2020-01-01.

Utvärdering

Utvärdering av Skolmodell Lärmiljö Linköping kommer att ske efter framtagande och implementering av Lejonfastigheters nya uppdrag, hösten 2020.

Kvalitetskriterier för utbildningslokaler inom Linköpings kommun

Antagna av Barn- och ungdomsnämnden 2019-xx-xx

Kvalitetskriterierna för utbildningslokaler inom Linköpings kommun skall utgöra en grund för utformning av lokaler och utemiljöer vid all ny-, om- och tillbyggnad. Med utbildningslokaler avses alla former av lokaler för verksamheter inom barn- och ungdomsnämndens ansvarsområde. Begreppet utbildningslokal omfattar också den direkta utemiljö som finns relaterad till respektive utbildningslokal.

Med utgångspunkt i nämndens kvalitetskriterier för utbildningslokaler fastställer utbildningsförvaltningen lärmiljöprogram, rumsfunktionsprogram och utemiljöprogram för att konkretisera utformning av undervisningslokaler i den fortsatta lokalplaneringsprocessen.

Nämndens kvalitetskriterier och Linköpings skolmodell ska skapa livvärldiga förutsättningar och att kvalitetssäkra kommandebeställningar av ny-, om- och tillbyggnadsprojekt.

För att säkerställa lämplig mark för förskola och skola i kommunens planarbete finns en i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen framtagen ”Vägledning för förskola och skola i samhällsplanering”.

Styrdokument

Utbildningslokalernas utformning ska ta sin utgångspunkt i skollag, läroplaner, kursplaner och det kommunala verksamhetsuppdraget. Utbildningslokalerna ska utformas utifrån verksamhetens behov och ska vara anpassade för den typ av verksamhet som ska bedrivas i dem.

Kommunikation

Miljön ska skapa förutsättningar för möten, samtal, dialog och kommunikation samt stimulera till socialt samspel.

Flexibilitet

Lokalernas utformning och konstruktion ska möjliggöra ett flexibelt nyttjande både i ett kort- och ett långsiktigt perspektiv. Med detta avses:

- Generalitet – lokalerna ska ha generellt goda arkitektoniska kvaliteter som medger olika typer av användning, även uthyrning.
- Variation – lokalerna ska innehålla ett varierat utbud av rumstyper, rumsstorlekar och inredning/utrustning så att flexibilitet kan uppnås genom omflyttning inom huset.
- Ombyggbarhet – planlayout, byggnadsutformning och tekniska system ska planeras med sikte på att ombyggnader lätt ska kunna genomföras utan att kraven på funktion, hållbarhet och kvalitet åsidosätts.

Samnyttjande

Lokaler för utbildningsverksamhet ska så långt som möjligt även kunna nyttjas för såväl annan kommunal som icke-kommunal verksamhet. Möjlighet till samnyttjande av lokaler ska eftersträvas exempelvis inom skola och barnomsorg, ungdoms- och fritidsverksamhet, bibliotek mm.

Estetik

Lokalerna ska vara estetiskt tilltalande. Ett arkitekturprogram för färg, form och material ska utarbetas. Programmet ska samrådats och förankras med berörda instanser

Trygghet/säkerhet

Lokalerna skall utformas ur ett trygghetsperspektiv, med god överblickbarhet så att det skapas balans mellan barn och elevers behov av utmaningar och deras säkerhet.

Miljö och teknik

Miljöhänsyn och långsiktig hållbarhet ska prägla lokalernas utformning, materialval och driftsegenskaper. Lokalerna ska utrustas med och förberedas för modern teknik. Lokalerna ska ha goda ljus, luft och ljudförhållanden.

Utemiljö

Lokalerna ska ha god kontakt med utemiljön, som ska vara utformad så att den möjliggör en god pedagogisk verksamhet.

Inkludering

Lokaler och utemiljöer ska möjliggöra inkludering av barn och elever i behov av särskilt stöd, och vara anpassade för olika typer av funktionshinder.

Lokalprogram – Lärmiljö Linköping

Lokalprogram Lärmiljö Linköping är utbildningskontorets konkretisering av barn- och ungdomsnämndens fastställda kvalitetskriterier för utbildningslokaler inom Linköpings kommun.

Lokalprogrammet innefattar beskrivningar kring kvalitetskriteriernas samtliga områden men lägger en särskild vikt vid att skapa lokaler som är **inkluderande**, **flexibla** och som möjliggör **samnyttjande**.

Inkludering

Skolbyggnaden är en symbolbyggnad som ska annonsera att skola och utbildning är viktigt. Byggnaden innehåller ett begränsat antal eleventréer och en huvudentré.

Skolans inne- och utemiljö ska i sin utformning skapa möjlighet till möten och minimera osäkra platser genom överblickbarhet, öppenhet och tydliga samband. Detta sker bl.a. genom lokalernas uppdelning i olika basenheter och samband mellan basenheterna och skolans gemensamma delar. Alla ytor ska sträva efter att vara lärande miljöer, möjliga att använda för olika typer av undervisning och aktiviteter ex rörelse, samling och fritidsaktiviteter. Överblickbarhet och transparens skapas genom öppenhet t.ex med hjälp av anpassad glasning i dörrar och väggpartier. Skolans hälsofrämjande lärmiljö ska utformas utifrån gällande materialval, ljudmiljö, färgsättning, mm, så att hänsyn även tas till olika typer av funktionsnedsättningar. Lokalerna ska så långt det är möjligt planeras för att vara ytterskofria.

Flexibilitet och Samnyttjande

Hela byggnaden och skolans utemiljö utformas för att stimulera lärande, aktivitet, rörelse och möten mellan elever och vuxna. Vidare ska skolans lokaler skapa möjligheter till rörelseglädje – spontanaktiviteter både inomhus och utomhus. I skolan skapas ytor för att möjliggöra större samlingar för elever, personal och andra verksamheter.

Skolans utemiljö är en viktig del av lärmiljön och det bör finnas möjligheter till grönområden som skapar och inbjuder till rörelseglädje under hela kalenderåret.

Skollokalerna ska fungera för olika lärandeaktiviteter som exempelvis föreläsning, tysta enskilda studier, reflektion, grupparbete, praktiskt tillämpande, ”laborativt” arbete och omsorg. Skolans lokaler och möblering av lokalerna blir sammantaget en del i den goda lärmiljön.

Skolan ska kunna användas som resurs för övrigt vardagsliv i stadsdelen. Delar av skolans lokaler ska genom rätt disponering kunna användas av föreningar och privatpersoner under kvällar och helger.

Kännetecknen för Linköpings kommunala skolor

- ... alla skolans lokaler främjar ett varierat arbetssätt och lärande
- ... tydlig och välkomnande huvudentré med anslutande expedition
- ... gemensamma utrymmen är centralt placerade i skolan
- ... basenheter med rum av skiftande storlek för olika lärsituationer
- ... möblering som skapar rum och arenor av olika storlek och funktion
- ... lokalerna är överblickbara för att skapa trygghet
- ... gemensamma lokaler för skol- och fritidsverksamhet
- ... olika ytor i skolan för aktivitet, reflektion och rekreation
- ... utformning av skolans lokaler skapas med utgångspunkt i aktuell forskning för att bidra till en god lärmiljö för alla elever
- ... skolan är ”ytterskofri” när detta är möjligt
- ... utomhusmiljöns utformning är en del av skolans lärmiljö
- ... skolans lokaler är utformade så att de kan samnyttjas av lokalsamhället eller annan verksamhet
- ... Skolans innemiljö ska med hjälp av materialval, ljud- och ljusmiljö, färgsättning, mm bidra till en harmonisk arbetsmiljö.

Övergripande om utformning

Skolans Entré

En tydlig och välkomnande huvudentré möter elever, personal och besökare på skolan. Huvudentrén, i skolans gemensamma del, är bemannad exempelvis genom nära koppling till skolans administration. I basenhetens entré/kapprum byter man till inneskor för att skapa en mjukare och renare miljö.

Skolans gemensamma lokaler

Centralt i skolan och i anslutning till skolans huvudentré, lokaliseras skolans lokaler för gemensamma aktiviteter som bibliotek och skolrestaurang. Här finns även plats för stormöten, studier, avkoppling, fritidsaktiviteter, utställningar, mm.

Lokaler för slöjd, bild och musik, hem- och konsumentkunskap, lokaliseras lättillgängligt för skolans samtliga elever.

Öppenhet och överblickbarhet, att se och bli sedd, skapar trygghet.

Basenheten

Basenheten är skolans undervisningslokaler och för grundskolans lägre årskurs även fritidshemslokaler.

Basenheter utformas för att främja kollegialt lärande, samverkan mellan elever/elever, elever/vuxna och vuxna/vuxna, samt samnyttjande över skolformer och verksamheter. Konkret skapas olika stora rum för undervisning och aktivitet i större grupper, mindre grupper och för enskilt arbete. Lokalerna skall också innehålla personalarbetsplatser och rum för enskild och gemensam reflektion. Basenheter och rum grupperas så att genomgångsrum undviks.

Övriga lokaler

Administrativa lokaler och elevhälsans lokaler skall vara lättillgängliga för elever, personal och externa besökare. Lokalerna ska utformas flexibelt för att skapa samordnade och verksamhetsbaserade arbetsplatser.

Personalens pausrum lokaliseras i skolans centrala delar.

För en god miljö i skolrestaurangen ska restaurangen delas i flera rum. Delar av skolrestaurangen skall vara möjlig att använda för undervisning och annan gruppverksamhet. Servering och diskinlämning sker i angränsande rum till restaurangen.

Utemiljön

Skolans utemiljö fyller en funktion för undervisning, aktivitet och rekreation. Här skall finnas uterum för aktiviteter under olika årstider – i form av amfiteater, rum under tak eller liknande. I utemiljö kan även moment inom Idrott och hälsa bedrivas.

Lokalsamhället

Lokalerna skall utformas och sektioneras, så att de kan samnyttjas och användas av föreningsverksamhet och andra verksamheter i det kringliggande samhället. Utformning och sektioner ska ske på ett sådant sätt att skolans behov av trygghet, säkerhet och integritet säkerställs.

Lokalerna skall vara tillgängliga, öppna och inbjudande. Skolans utformning ska uppmuntra ansvarstagande för den gemensamma miljön.

Digitalisering

Lokalerna är utformade för att fullt ut kunna nyttja aktuell och framtida IT-teknik.

Rumfunktionsprogram och funktionsprogram utemiljö

Del 3 innehåller funktionsprogram för skolans inre rum och lokaler samt funktioner för skolans utemiljö. Under 2019 kommer revidering av rumsfunktions- och utemiljöprogram att ske i samband med arbetet med Lejonfastigheters nya uppdrag.